

Силабус освітнього компоненту

Основи римського приватного права

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025, **Семестр:** 1, 1

Кількість кредитів: денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3

Обсяг годин: денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	Основи римського приватного права Basics of Roman private law
Викладач	Юрчишин Наталія Геннадіївна , доцент кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 309
E-mail:	nataliur1980@gmail.com
Консультації викладача	Вт. 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» зумовлена тим, що дана дисципліна є важливою та невід’ємною частиною освіти студентів, які бажають отримати диплом юриста. Україна, як і більшість країн континентальної Європи, є державою, що входить до романо-германської правової системи. Це означає, що основним джерелом формування сучасного українського законодавства є саме римське право з невеликим впливом німецького. Переважаючи більшість основних юридичних термінів, що застосовуються сучасними українськими юристами, має латинське походження. Латина, як відомо, була офіційною мовою стародавньої Римської держави. Це, зокрема, такі терміни як: юриспруденція, реституція, сервітут, облігація, конституція, юстиція, фабула, делікт та багато інших. Сучасний юрист повинен не тільки добре володіти знанням нормативно-правових актів, а й розуміти їх суть та логіку побудови. Таке розуміння може забезпечити ретельне вивчення історії виникнення та розвитку юриспруденції взагалі та певних юридичних інститутів зокрема.

Вивчаючи римське право, студент вчиться аналізувати норми права не тільки в статичній, а й у динаміці історичного розвитку, що надає можливість всебічного оволодіння правовими знаннями та розвитку його професійної правосвідомості.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних та національно-патріотичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції
- СК17. Здатність виділяти юридично значимі факти у різних правових ситуаціях..

4. Програмні результати навчання:

- ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
- ПРН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю
- ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ПРН10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої технології.
- ПРН11. Мати базові навички риторики

ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

ПРН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПРН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди

ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН23. Використовувати психологічні прийоми та методи під час вирішення конкретних правових ситуацій.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	14	10
семінарські заняття	16	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Поняття та предмет римського приватного права	2	2
Тема 2.	Джерела римського приватного права	2	2
Тема 3.	Особи у римському приватному праві	2	2
Тема 4.	Сімейні відносини у Римі	2	2
Тема 5.	Вчення про позов (процес)	2	2
Тема 6.	Речове право	2	
Тема 7.	Володіння та право власності	2	

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Поняття, предмет та основні періоди розвитку римського приватного права	2	2

Тема 2.	Поняття та види джерел римського приватного права	2	2
Тема 3.	Особи у римському приватному праві	2	2
Тема 4.	Сімейні відносини у Римі	2	
Тема 5.	Вчення про позов (процес)	2	
Тема 6.	Поняття речового та зобов'язального права	2	
Тема 7.	Володіння та право власності	2	
Тема 8.	Права на чужі речі	2	

Самостійна робота			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Поняття, предмет та основні періоди розвитку римського приватного права	6	8
Тема 2.	Поняття та види джерел римського приватного права	6	8
Тема 3.	Особи у римському приватному праві	6	8
Тема 4.	Сімейні відносини у Римі	6	8
Тема 5.	Вчення про позов (процес)	6	8
Тема 6.	Поняття речового та зобов'язального права	6	8
Тема 7.	Володіння та право власності	6	8
Тема 8.	Права на чужі речі	8	8

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9.Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано

82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре		
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.			задовільно
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно		Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, есе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

11. Рекомендована література

11.1.Основна:

1. Основи римського приватного права: Підручник за заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. Х.: Право, 2008. 224 с.
2. Макарчук В. С. Основи римського приватного права : навч. посіб.; вид. 2-ге, допов. К. : Атіка ; Х. : Право, 2015. 256 с.
3. Основи римського приватного права : навчально-методичний посібник / за ред. Є. О. Харитонов. Одеса : Фенікс, 2019. 296 с.
4. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Приватне право як концепт. Том V. Протистояння відкритого та закритого суспільств і приватне право. Частина І. Приватне право у відкритому суспільстві: монографія / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova. Одеса : Фенікс, 2022. 432 с.
5. Харитонов Є.О., Підпригора О.А. Римське право: підручн. К.: Юрінком Інтер, 2022. 528 с.
6. Римське право крізь призму традиції і судової практики: моногр. За ред.. проф.. Спасибо-Фатєєвої І.В. ЕСUS, 2022. 512 с.
7. Майданик Р.А., Рябокoнь Є.О. Римське право: підручн. К.: Альтера, 2023. 386 с.

11.2. Допоміжна:

1. Гринько С.Д. Договір як підстава виникнення зобов'язань за римським приватним прав. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 22-26. http://nbuv.gov.ua/UJRN/anporgr_2023_3_5.
2. Римське право (в схемах) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. М. Г. Поліщук. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 108 с.
3. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Час долати традиції кодифікацій. Римське право і сучасність: актуальні проблеми оновлення цивільного законодавства : матер. Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 25 травня 2023 р.) / упоряд.: І. Давидова, М. Лесняков ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитонova. Одеса, 2023.С. 4-9.
4. Харитонов Є.О., Харитонova ОІ., Давидова І.В. Приватне право у відкритому суспільстві в аномальних умовах. Часопис цивілістики. 2023. № 48. С. 5-20.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. The Digest of Iustinian – Translated by Charles Henry Monro – Cambridge At the University. Press. 1904. URL: <https://archive.org/details/digestofjustinia01monruoft/page/n8/mode/1up>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет сторінка. - Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. - Режим доступу до електронних документів : http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : пошукова система сайту: Система каталогів і картотек : Каталог книжкових видань : Пошук у електронному каталозі. - Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/db/opac.html>.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: пошукова система сайту : Система каталогів і картотек : Електронний фонд (тематичні та видові зібрання публікацій) : Електронна бібліотека авторефератів дисертацій : Пошук у електронній бібліотеці авторефератів дисертацій. - Режим доступу до електронних документів. - <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ard.html>.

Доцент кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного
права, кандидат юридичних наук, доцент

Наталія ЮРЧИШИН